

Av

Maria Johanna Granholm (Jansson)

Gamlakarleby, Finland

My Father, born March 14, 1866

Karl Johan Granholm, eller Kalle, som han kallades, var av medel längd med ovanligt blåa ögon och allvarlig till sin läggning, så att man sällan såg honom skratta. Men en människa så godmodig att man nästan aldrig hörde honom gräla. Alltid försökte han med förstånd och godhet rätta till saker och ting. "Leva och låta leva" var hans valspråk och den principen försökte han ha hållen.

Politiskt intresserad och kunskapsörstig var han hela sitt liv och genom självstudier kom han ganska långt i vetande och kunskap så att det knappast fanns någon förtroende post där inte han var med. Kommunens ordförande och banktjänsteman var han i flera år.

Sin handelsbana började han som 19 åring på bolagshandeln i Kållby, som ägdes av Rudbäcks (Dagmar Stores morfar). Genom honom fick min far en god start i livet. Hans son Johan Rudbäck, Janne kallad, blev min fars bästa vän och den vänskap höll

livet genom. Senare när de båda var gifta sökte de sig tillsammans till Terjärv. Rudbäck köpte hemmanet hos Nybondas i Hästbackaby och min far startade en handelsaffär i den lilla stugan men började strax med bygget av sin nya gård. Janne Rudbäck, som hade en hustru som inte var frisk, sökte sig hit till Gamlakarleby och startade den nuvarande Rudbäcks velociped affär. Så många gånger fick jag vara med dit till staden och Halkokari villan till främmans, vilket också var ett stort nöje för mig. Nu har ättlingarna Granholms och Rudbäcks förenats i vår dotter Margareta och Dagmar Stores son, Torbjörn.

Men tillbaka till Kållby går våra tankar där far hade tjänst. Han var en allvarlig ung man som inte mycket brydde sig om annat än att förvärva sig kunskap, t.o.m. spel lektioner på orgel tog han den tiden och när vi växte upp samlade han oss nu och då för att spela och sjunga med oss.

Men att få sig en hustru det blev en värre sak för honom. Min mor såg han första gången när hon kom in i affären för att handla och då märkte han att hon var förlovad men ändå kunde han inte låta bli att tänka "att hon eller ingen", Hon var då förlovad med en storbonds pojke från Esse, en ståtlig karl och ett got parti för en storbonds flicka enligt föräldrarnas tycke. Men när

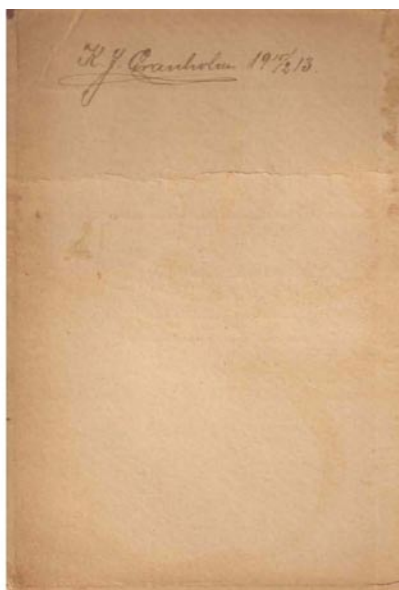
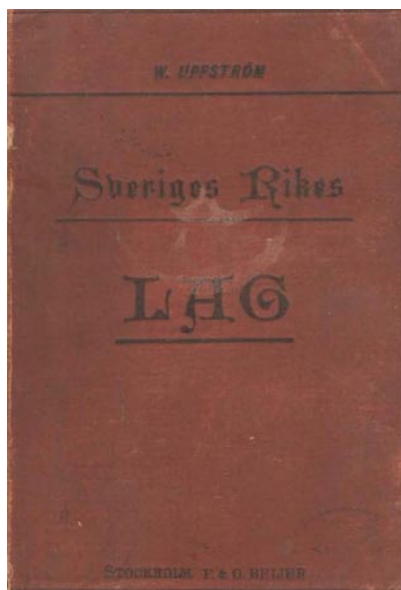
min mor lärde känna och kom underfund med vilket gott huvud och hjärta han hade, så slog hon upp förlovningen och då blev det så min far Kalle till sist. De gifte sig och min äldsta bror Lennart blev född i Kållby.

Men så blev det att flytta till Terjärv och min andra bror Teodor blev född strax efter det att de flyttade in i sin nybyggda gård i Hästbackaby. Nära ett par år därefter blev det min tur att komma till världen och eftersom jag var en flicka så var jag ganska välkommen, efter vad som berättades och särskilt fars flicka var och förblev jag hela livet. Med honom vandrade jag ofta i skog och mark och ibland t.o.m. på jakt som en liten – minnen som aldrig kan förglömmas.

I sin nya gård fick han en god start för sin affär eftersom ingen annan fanns i byn. Ett hemman köpte han också som med tiden blev ett av de bästa i byn. Goda prisbelönta kor fanns i fähuset och vackra hästar i stallet, en del av dem goda travare. Bland de första jag minns av avelshingstarna var en som hette "Hurri", svart till färgen, "Hermod", en röd med vit man, "Tikka", en blek-brun, "Halu" med samma färg men ovanligt vacker. "Tilly", ett ungt sto som fick första pris i Vasa, en nysilver kaffe servis, vars ägare jag nu är och det finns här i skåpet. Hon blev inte gammal utan dog i en förkylnings sjukdom och den sorgen glömmer jag aldrig. Sen var det många andra, "Lento", "Råttan" och "Tappan", en svart liten märr som vi flickor hade some egen, "Tuska" en röd springelin med vacker gul man, som bland annat sprang engång över 35 fönster rutor som alla söndrades. Inga plank eller gärdsgårdar kunde hindra henne att fara över dem vart hon ville när hon var i de tagen. Grisar, får, kattor och hundar och allt som nu hör till ett landtliv fanns där hemma. Och ännu i sena ålderdomen kommer man med värme ihåg allt detta som gjorde livet så rikt.

Min far var också byns rådgivare i så mycket och mycket; när testamemtet skulle skrivas eller sjukdomar kom bland folk och få, så hade han sina läkarböcker och medikamenter till hands. Så mången natt fick han fara hit och dit när det behövdes. Fattigdomen hade han också provat, så

de gick aldrig från gården utan hjälp. En klockarfar var han nog för sin by och vid hans död stod hela byn sörjande. Han dog vid 54 års ålder i sockesjuka och lungsot på Diakonissanstaltet i Helsingfors

Mia skriver om "Min mor"

Karolina Johanna Granholm född Kåll 1 september 1963. Hon var en kort fetlagd blondin och en äkta storbonds dotter som lyfte sin trubbnäsa ganska högt. Humoristisk men ganska amper, sång och musik tyckte hon om, liksom också min far, så att i barndomshemmet var det ett dagligt glädjeämne för oss alla. Varje lördagskväll här hon kokade risgryns gröt och kom en längre stund att röra i grytan så ställde hon sig med sionsharpan och sjöng av hjärtans lust. Bland tjärnarinnorna hade vi också ibland goda sångare så vi hade hade blandad kör och orkester inom knutarna. Min mor hade heller ingen svårighet med lägfolk för på något sätt var hon en ledartyp som nog såg var skåpet skulle stå. Ibland ville det bli nästan för tungt med allt det myckna arbete som fanns på gården. Att gå med korna den långa vägen till Stormossan, 4-5 kilometer morgon och kväll i all slags väder och vind, ville nog ibland bli för tungt men att på något sätt skolka ifrån det kom inte i fråga.

Onödig sparsam var hon nog ibland så att det nästan gränsade till girighet. Men alltid fick vi lära att "ingen tackar en människa som lever över sina tillgångar och kommer i fattigdom". Och först senare i livet har jag kommit underfund med hur sant allt detta ändå var. Levnadsvisdom ock lärdom ville de nog väl gärna ge sina barn. Och i synnerhet far hade nog så många visdomsord att ge oss som han önskade att vi aldrig skulle glömma. Ibland annat ville han att vi skulle läsa. Jag för min del fick som vägkost en bok som hette "Tanken som karaktärs danare". Att försöka grundlägga sig om att vinna hjärtats bildning och hjärtats adelskap i sitt liv, detta ansågs vara det bästa en människa borde sträva efter, viket kan också ges uttryck i orden "Leva och låta andra leva". Stillsam som han var tyckte han aldrig om mycket skrävlande och det citerade han med orden "tomma tunnor skramla mast". Försiktighet i handel och vandel med dem lärdomen "att den som köper allt han ser, får till sist sälja allt han har". Genomgående i hemmet var också den satsen att "rätt skall vara rätt". Lögn och osanningar fick aldrig förekomma ej heller att svära och missbruka Guds namn. Alla tjänarinnor som kom in i hemmet fick dessa förmaningar. Söndagen var en helig dag, när vi var barn fick vi aldrig gå utanför dörren om vi inte var i kyrkan. Pappa spelade och sjöng med oss bland annat "Sabbatsdag hur

skön du är” och ”Se fågeln som sitter på gungande gren” m.m. från sångboken och så fick vi i tur och ordning läsa från Luthers postilla. Aldrig kom det ens på frågan att man skulle arbeta med något annat än vad som nödvändigt behövdes. Guds tio budords välsignelse ville man inte riskera att mista genom att draga synden över sig och de sina.

Vid 69 års ålder drabbades mamma av en ganska svår hjärnblödning och blev förlamad i vänstra sidan men efter 3 månader kryade hon till igen och levde sedan i två år, en tid under vilken hon plågades så över att en del av sönerna inte gick på Guds vägar och stigar. Men vad kunde vi annat än lämna dem i Guds händer och i förbön komma ihåg dem och det arvet fick jag efter henne.

Efter två år satt hon en morgon andäktigt och hörde på gudstjänsten; när de sjöng, sjöng hon med, när de läste texten, steg hon upp som i kyrkan, när de bad, knäppte hon sina händer till bön och när det var slut satt hon kvar och fick sitt morgon kaffe, men när hon skulle börja dricka sitt kaffe började fatet att stjälpas och moster Maj Lovis, som råkade vara där den dagen skyndade till och hjälpte henne i säng och såg att nu var något ifatt och sade till henne att “nu tror hon att Jesus kommer”. Till detta svarade mor bara “Kalla mig när Dig behagar, blott jag är i döden Din” från psalmen 287, så somnade hon lungt och stilla in i döden. - Dagen förut hade hon liksom sammanfattat sitt liv med de orden att blommor och barn varit hennes livs största fröjd, vilket vi också kunde förstå av hennes liv.